

Med svobodo izbire in kulturo nadzora

Ameriška šola skozi oči Evropejk Za Magdaleno Lahovic, Ukrajinko, preseljeno v ZDA, je šolski sistem bolj sproščen in človeški. Giada Fantoma, študentka na tržaški univerzi, gleda nanj bolj kritično

Magdalena Lahovic 18-letna študentka kontrole zračnega prometa v ZDA OSEBNI ARHIV

Svetlana Brecelj
Emil Favento

CHICAGO Selitev v novo državo je za vsakega najstnika velik izziv, še posebej, če pomeni tudi vstop v povsem drugačen šolski sistem. Magdalena Lahovic, 18-letna študentka kontrole zračnega prometa, se je pri štirinajstih letih preselila iz Ukrajine v Združene države Amerike, v predmestje Chicaga. Tam je prvič spoznala ameriški izobraževalni sistem. Po eni strani jo je navdušil z odprtostjo in praktičnostjo, po drugi pa presenetil zaradi strogosti in kulture nadzora.

»Ko sem prišla v Ameriko, nas je bilo na šoli od devetega do dvanajstega razreda kar 1700,« pripoveduje Magdalena. »To me je najprej šokiralo, saj v Ukrajini takih števil nisem bila vajena.« Že od prvih dni je opazila razlike: od urnika do odnosa med učitelji in učenci. V ZDA je vsak dan obiskovala iste predmete, urnik se torej ni spreminjal, kar ji je omogočilo utrjevanje znanja. »To se mi zdi dobra stvar – ko vsak dan poslušas matematiko, snovi ne pozabiš, ampak jo vedno bolj utrjuješ,« je razložila Magdalena.

Šolski hodniki, polni kamer Magdalena ameriški sistem opisuje kot bolj sproščen in človeški: »Učitelji so bolj prijatelji kot avtoritete. Dijake ni strah vprašati karkoli. S profesorji se lahko pogovarjaš tudi o osebnih stvareh, vedno te

poslušajo in ti pomagajo.«

A za navidezno lahkotnostjo se skriva strogo organizirana struktura, kjer ima varnost izjemno pomembno vlogo. V šoli so redno izvajali vaje za primer potresa ali celo strelskega napada, kar se ji je sprva zdelo neverjetno. »Na žalost se pogosto dogaja, da so ameriške šole tarča strelskih pohodov,« pravi. Šolski hodniki so polni kamer, varnostniki pa takoj priskočijo na pomoč že ob najmanjšem incidentu. To je Magdalena sama občutila, ko si je ob padcu na hodniku zvila nogo in je na pomoč v nekaj sekundah pritekel varnostnik.

Tudi tema ilegalnih drog ni zaobšla ameriških srednjih šol. »Uživanje in posedovanje marihuane je v več zveznih državah dovoljeno za polnoletne, a je zelo razširjena tudi med najstniki. V moji šoli so jo nekateri kadili kar na straniščih, zato so policisti občasno brez opozorila preiskali naše torbe, celo s psi,« razlaga Magdalena. V stranišča so namesitili senzorje za dim, zaradi česar se je tovrstno kršenje pravil skoraj povsem prekinilo.

Kljub strogim pravilom in občasnim absurdom ameriške šolske kulture Magdalena sistem ocenjuje pozitivno. »Všeč mi je njihova praktičnost in povezanost profesorjev z dijaki. Najraje bi ostala v Ameriki, čeprav mi ne bi bilo žal, če bi se morala vrniti v Evropo.«

Tudi sistem ocenjevanja razkriva razliko v kulturi učenja. V ZDA uspeh merijo s čr-

kami od A+ do F, pri čemer najvišja ocena pomeni popolnost, najnižja pa neuspeh in ponavljanje predmeta. Takšna lestvica, enostavna in jasna, spodbuja tekmovalnost, a tudi občutek, da se vse meri in razvršča.

Več prakse kot teorije

Giada Fantoma, študentka jezikoslovja in književnosti na tržaški univerzi, opazuje ameriški šolski sistem skozi nekoliko drugačno, bolj kritično prizmo. Čeprav ga pozna predvsem iz filmov in pogovorov s prijatelji, se ji zdi, da ZDA ponujajo šole, ki so »večje in bolj kaotične« od evropskih.

»V filmih so pogoste teme medvrstniškega nasilja, socialne neenakosti, tekmovalnosti v športu in, žal, tudi strelskih pohodov. Moja predstava o ameriških šolah je zato precej negativna,« pove sogovornica.

Ko je Magdalena prišla na ameriško šolo, je bilo na njej od devetega do dvanajstega razreda kar 1700 dijakov

Zavidam ameriški tradiciji velikih plesov, zabav in športnih dogodkov

Giada Fantoma
Študentka v Trstu

Kljub temu Giada priznava, da ji je vseč možnost izbiranja predmetov. »Zanimivo bi bilo, če bi tudi pri nas lahko izbirali med več vsebinami. Všeč mi je tudi, da so v ZDA šport, glasba in gledališče povezani s šolo. To spodbuja sodelovanje in pripadnost, čeprav po drugi strani pomeni, da so dijaki ves čas v istem okolju.«

Po njenem mnenju je razlika med ameriškim in evropskim sistemom tudi v odnosu učiteljev do dijakov. »V Ameriki so učenci bolj prepuščeni sebi, ker se razredi in učitelji ne prenehoma spreminjajo. Posledica tega je manj osebnih stikov in slabše zaupanje,« pravi Giada. O šolskih uniformah pa nam je zaupala naslednje: »Uniforme dijakke učijo reda in pripadnosti, a hkrati omejujejo osebni izraz.«

Giada opozarja tudi na širši kulturni kontekst. »Zdi se mi, da je splošna raven kulture v Ameriki nižja kot pri nas. Posledično je tudi izobraževanje manj kakovostno in bolj usmerjeno v prakso kot teorijo.« Kljub temu priznava, da v ameriških šolah znajo gojiti občutek za skupnost in veselje do življenja: »Iskreno zavidam njihovi tradiciji velikih plesov, zabav in športnih dogodkov. Takšni trenutki ustvarjajo nepozabne spomine na šolski čas.«

Ameriška šola se torej kaže kot prostor, poln priložnosti, a tudi pritiskov; kot okolje, ki te spodbuja k samostojnosti, a te hkrati zapira v stroge varnostne in družbene okvire.

Instagram

@direkt_pd #bodidirekten

Meme Damir Terčon
Komentarji Francesco Petaccia

@direkt_pd

NOČ ČAROVNIC 2025 - NEKAJ NASVETOV
IZ REDAKCIJE @DIREKTA

KAKO JO PREŽIVETI S PRIJATELJEM

realdonaldtrump: Nasvet št. 1: izbira šeme govori o tebi, zato izberi plemenita oblačila!

zohranmamdami: Hmm ... od nekoga, ki nosi vsak dan isto obleko, tega si ne bi čakal ...

capitan_matteo_salveenee: Nasvet št. 2: nikoli ne prekrivaj svojega obraza! Drugače te policaji ne bodo mogli identificirati.

vitto.žgarbi: Še posebej ne nosi nobene maske! Gre namreč za zaščitno dejanje.

minister__nordio: Nasvet št. 3: lahko nosiš togo, prijateljem pa moraš izrecno razložiti, ali si oblečen v sodnika ali pa tožilca.

csm.it: Letos bomo bojkotirali katerokoli kraško fešto.

žagar_milei: Komaj čakam na feštoooo!

leoXIV: Tebi pa je prav vseč biti v središču pozornosti ...

Bodimo
zmeraj
direktni!

Sodelavke in sodelavci mladinske strani @Direkt: Svetlana Brecelj, Julija Cante, Martina Cavotta, Nika Maria Costantin, Marco D'Errico, Malina Dolhar, Lapo Farolfi, Emil Favento, Mila Gergolet, Tadeja Gergolet, Sara Hlabian, Elisabetta Lovero, Martin Kits Nieuwenkamp, Francesco Petaccia, Veronica Piredda in Damir Terčon. Pridruži se nam! Z nami stopi v stik prek Instagrama. Beri nas vsak petek.

V zaposlitev, na premor ali univerzo, tudi v tujino

TRST Zadnje leto na drugostopenjski srednji šoli je pogosto zelo zahtevno; poleg vsega tega začnemo premišljevati tudi o prihodnosti in odločitvah, ki nas čakajo. Nekateri se odločijo, da bodo takoj vstopili v svet dela, drugi si vzamejo leto premora, tretji izberejo univerzo. Ponujajo se nam številne odlične priložnosti za študij tudi zunaj Italije in Slovenije. V mnogih evropskih državah imajo državljani EU enake pogoje vpisa kot domači študenti. Posebej privlačna je Nizozemska, kjer večina programov poteka v angleščini. Roki za prijave so tam odprti že od oktobra ali novembra, torej celo leto pred začetkom študija. **Tadeja Gergolet**